

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

Qua ratione excitandi sint auditores ad resignationem in Deum, & ad
zelum. Cap. X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

exercendis. Qui idem volunt, cum volūt ea, qua legi Dei aduersantur, inimici rectius appellandi sunt, quā amici; volūt enim sibi inuicem mala, cum turpissimarū voluptatum conscij et administri sunt: cū vsuris enecāt homines, cum semper laudant, vt placeant, non corrigunt, nē displiceant. Exclamabit aliquandō, nomen amicitiae ē Rep. Christiana, tāquā in exilium missum: illos etiam, quos sancta mater Ecclesia coniūctissimos esse vult, quos compatres nominat, nullam filiorū communium curam habere: ad licentiam, ad multa plerunque peccata, sanctam illam coniūctionem adhiberi solitam: commemorabit etiam, eorum cor vnum in Christo esse debere, & omnia habere communia, fidem, spem, charitatem, participationem sacramētorum, delectari ijsdem ieiunijs, eisdem orationibus, lectione eorundem sacrorum librorum.

Qua ratione excitandi sint auditores ad resignationem in Deum, & ad zelum.

Cap. X.

ORATORIS Ecclesiastici erit, ad resignationem in Deum auditores excitare, vt collocēt omnes suas spes in benignissimo illo mundi & bonorum omnium parente Deo: nihil deesse volatilibus cali, multo minūs necessaria Christi. nis, qui fratres domini, filij Dei adoptiui, heredes futuri caelestis patriae sunt, nullo vnquā tempore defutura: vt imur hoc nomine resignationis, donēc magis proprium occurrat, quae est affectio lenissima, & tranquillissima animi à diuino amore profecta: qua quis diligēs Deum, confidit, nihil sibi defuturum, nihil cupit, nihil

querit, nisi quod Deo placere sibi persuadet. Ad hanc excitabit orator Ecclesiasticus hac ratione, quia illi, qui seruiunt regibus, quo modestiores sunt, eo gratiores esse consueuerunt; multo magis id seruis Dei conuenire, qui nihil aliud petentibus, nisi ut fiat voluntas eius, multo plura solet concedere, quam ipsi ausi fuissent petere. ad quendam admirabilem effectum amoris, hoc est, ad extasim populus non est excitandus; cum tanta perfectionis non sit capax, et donum sit precipuum Dei, quod paucissimis est concessum. optanda potius est nobilissima illa affectio, quam populis proponenda. Ad zelum, qui est quidam feruor mentis, quo quis debet excitari ad proficiendum cum illis, qui profecerunt, excitandus est populus, excitandi sacerdotes, commouendi illi, qui praesunt ciuitatibus, oppidorum administratores, ne patiantur, populum alios sibi deos constituere, quam vnum Deum, cali & terra dominum: cautionem adhibeant, ne transfugiant ad sathanam, & ut zelotypi facere consueuerunt, qui obseruant, an eorum vxores cum amatoribus loquantur, obseruant etiam quid dicant, respiciunt nutus & actus: ita ipsi considerent, num pauperes opprimantur, num occidantur vsuris homines, num voluptas corrumpat animos eorum, quibus praesunt, num heresis aliqua ratione possit irreperere, num praua aliqua consuetudine ciuitas contaminetur, num otio praestantia corrumpantur ingenia, num recte in doctrina Christiana insituatur populus. Ad quem zelum excitare eos, qui praesunt, poterit Ecclesiasticus orator hunc in modum: eos esse Dei ministros, populorum patres, exemplaria virtutum, ad imitandum proposita; grauissimam poenam illos daturus, qui sua gubernatione dere-

deteriores homines effecerint : maximè ad hunc zelum excitandi sacerdotes Dei ministri, vt animas sibi creditas diligentius, quàm zelotypus vxorem suam, custodiant, obseruent, instituunt, corrigant, diligant, sæpè de moribus singulorum interrogent, non parcant sceleratis & flagitiosis, nonnunquam improuisò adeant oppida, ecclesias, vicos, vt explorent, si ad lenitatem, virtutem episcopo & parochò dignam, quisspiã est natus, seueritatem, eius muneri interdum valdè necessariam, induat; audiat & imitetur magistrum magistrorum Dominum, qui eiecit numularios de templo. quo loco illa verba per increpationè proferat: *Zelus domus tue comedit me: & acriter accusabit deambulantes in Ecclesia sancta Dei, non audientes verbum Dei, iridentes sanctos homines, qui frequentia sanctissimorum sacramentorum delectantur: & cum de gloria Dei agitur, opes, honores, & vitam ipsam esse negligendam dicet. Præcepta ad excitandos auditores ad amorem, tractabimus, multo plura dicturi, cū de varietate auditorum tractabimus.*

Quòd nunquàm ad odium, nec etiam ad indignationem auditores sunt excitandi.

Cap. XI.

QVAE à philosophis, & ab ijs, qui artem Rhetoricam tradiderunt, ad excitandum odium & indignationem scripta sunt, ea, vtpotè Christianis, & maximè clericis, inutilia & perniciofa, omittimus. Excitare odium in imaginem Dei filium eiusdem patris Dei, cuius omnes sumus filij, & ad eandem hereditatem vocati, non